

Ludwigbaka

Kiadja a 65.- gyalog ezred

A cs. és k. 65. gy. ezr.

A befolyt teljes összeg az ezred

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

tábori újsága.

özvegy és árva alapját gyarapítja.

Kétségbeesés Angliában.

Irta: v. Möller Károly alezredes, ezredparancsnok.

Anglia és Franciaország mindent elkövetnek a nyugaton, hogy Németországot megverjék. Hekatombák százairól, lövedékek milliárdjairól olvasunk. A catalaunumi mezőn sem folyt elkeseredettebben a hunok családja, mint amilyen hevességgel és dühvel most az arrasi és champagnei csata folyik. A háboru kezdete óta Angliában minden beszédnek ez képezi a zárószavát: «Ceterum censeo Germaniam esse delendam.» (Véleményem szerint Németországot meg kell semmisíteni.) Csak ezt a zárószót mindig más és más hangsúllyal ejtették ki. Kezdetben különös lekcicsingléssel, később titkolt, még később rosszul elpalástolt haraggal. Most pedig az elkeseredés világlik ki tetteikből és szavaikból.

Ha egy hatalmasabb testvér jön a gyengébb segítségére, — mint azt Amerika igéri — akkor a gyengébb minden bizonnal bevárja, hogy a hatalmasabb testvér segítsége megfelelően érvényesülhessen. Ebből a várakozásból azonban semmit sem látnak. Csaknem fejvesztetten bo-

csátkozott Anglia a borzalmas arrasi csatába, sőt a már majdnem elvesztett Franciaországot is begratta a champagnei boszorkány-táncba. Miért volt a dolog oly sietős? Miért nem tartotta Amerika segítségét utolsó ütőkártyául a végső győzelem kicsikarására?

Kettős ok kergette John-Bullt a vérfürdőbe: az orosz események, amelyek Oroszországot ugyyszólván kikapcsolják az entente számításaiból, főképp pedig a buvárhajóharc rájuk nézve ijesztő eredménye. Anglia lassan-lassan sorvadásnak indul s ezért összeszedte utolsó erejét, hogy Scarpe-nál ma még számottevő erejével az örült kétségbeesésével védje ki a németek halálos szorítását, mielőtt még az éhhál borzalmai fellépnének. Jól tudta, hogy Wilson orvosi segítségével már későn, a moszkvai csodatevő-szent segedelme pedig talán sohasem fog megérkezni.

A Scarpenál örülten tombol a harc, amely a haldokló módjára hadonászik, mielőtt utolsót lélegzik. A Scarpenál a háboru fog meghalni s meghal egyuttal

Oroszországban és Itáliában. — Hogy az orosz forradalom nem vezetett gyors békekötéshez, annak oka az orosz események lassu fejlődésében rejlik. Az orosz események esetleg azt is magukkal hozzák, hogy imitt-amott harcba kell velük bocsátkoznunk, de céltudatosabb és elhatározóbb operációk nem igen fognak bekövetkezni, úgy hogy a keleti arcvonalon mi hidegvérrel és fegyverre tett kézzel nyugodtan állithatjuk: „győztünk.”

Azt hiszem ez a helyes számítás. Mi Ludwig-bakák nem azonosítjuk magunkat a béke és a fehér cipő utáni örült vágyakozással. Ellenkezőleg! Mi szilárdabban mint valaha örököndünk a keleti határokon, hisz hazánk nagy jövőjének megalapozásáról van szó, amely minden magyar ember legforróbb óhaját képezi. És ha Szent István országát virágnak és erősödni látjuk, örömtől csillogó szemekkel mondhatjuk majd: mi segítettük azt felépíteni; mert *kítartottunk. Hiszen nem minálunk ütötte fel fejét a kétségbeesés. Annak ott van a hasája, a tengeren túl!*

Doberdoi emlékek. *)

Amit az osztrák-magyar csapatok az Isonzónál, a doberdoi fensíkon és Görznél véghezvittek, nagyjában mindenki előtt ismeretes. A részletekről ma még nem igen lehet beszélni. Ha majd elkövetkezik a béke ideje, akkor fognak csak csodálkozni összes ellenségeink — főképen pedig az olaszok, — hogy egy oly kis számú hős csapat a túlsúlyban levő és tüzéséggel erősen felszerelt ellenséget képes volt feltartóztatni. A dacos büszkeség és a szent harag hitszegő ősi ellenségünkkel szemben volt az az erő, amely hőseink elszántságát növelte, akik lángbetűkkel írták be tetteiket a világtörténe-

*) A hatvanötös bakák a mozgósítás óta az orosz ellenféllel állanak szemben. Bár harcaink szintén rendkívül erősek és elkészedettek voltak, főképen a pergőtűzzel bevezetett tavalyi — nyári-harcok, de heveségük még sem hasonlítható a doberdoi pokolhoz, ahol a harcoknak egy egész különleges módora fejlődött ki a sziklakba vajt lövészárkokéit. Az első Isonzói csaták egyes epizódjait írja le Wisinger alezredes, a második zászlóalj népszerű parancsnoka, aki ebben a nagy csatában személyesen részt vett. Érdekes leírását és megfigyelését bizonyára szívesen veszik olvasóink. *A szerk.*

TÁRCA.

Nők a hadseregben!..

Rémes álom. —

Addig-addig hangoztatták a lányok és asszonyok: bár csak már bennünket is soroznának, amíg egy szép napon próbakép felállították az első asszonyregimentet, amelynek egyik századában én, szívélyes üdvözléssel és kezesekkel alulírott voltam a szolgálatvezető.

Ha még két hétig tart ez a háboru oda künn a fronton, de még inkább itthon ebben a kaszárnyában, hát megőrülök. Nem hinném, hogy a francia tiszteknek több bajuk volna a zulu-kafferekkal, vagy a hottentottákkal... Örület örület, hogy mit mivelnek ezek az asszonyok és asszonyjelöltek. Az embernek egy pillanatnyi nyugta sincs tőlük és úgy bosszantanak, mintha valamennyinek törvényes férje lennék

lembe. A haza örökké hálával fog gondolni reájuk.

Mienk marad örökre a büszke Trieszt, mienk maradnak a szép karinthiai és tiroli bércek, a gyönyörű kék Adria, amik az ellenség kapzsiságának tárgyául szolgáltak. A tiroli, stájer és osztrák csapatok a Kárpátokban ontották szívük véré, hogy megvédjék hazánkat az orosz hordák ellen. Tirolban, Karinthiában és az Isonzónál magyar hősök vezettek

Ausztriáért. Felejthetetlen dicsőség és soha sem szünő hála jár ezért nekik. Ép úgy állanak ma is a magyarok az osztrákok mellett összes arczonalainkon, kitartva hiven és bajtársiasan, párosulva a hősiességben és bátorságban.

Ha visszagondolok az olasz háboru első napjaira, amikor egy osztrák népfelkelő zászlóaljammal magyar zászlóaljak kötelékében harcoltunk a doberdoi fensíkon, — ma is csodálat fog el minden egyes ember iránt. Bámulom határtalan szenvedéseiket, de még jobban a türelmet, a mellyel viselték. És gondolatban babérkoszorút helyezek számos hős bajtársam sírjára

Lehetetlen rendben tartani ezt a társaságot és még ma előterjesztem a vezetőségnek, hogy egy században legfeljebb nyolcan legyenek

Nyolc lány, vagy nyolc asszony egy csoportban... Nagybbr lármát csinálnak és több bajt okoznak, mint kétszáz öreg népfelkelő... és most negyvenet raktak egymás mellé. Nem egy dienstföhrender de ha mindegyik mellé külön szolgálatvezetőt adnának, mondjuk mindegyiknek a férjét vagy — barátját még akkor sem lehetne közöttük rendet tartani...

Van is fogalmuk ezeknek arról, hogy mi a katonai fegyelem. Hisz ha az asszonyok fegyelmeket lennének, sose volna válóper ezen a világon. De fegyelmet... azt talán még szerelmes levelek formájában sem volnék képes beléjük nevelni...

Itt van! Már féltizenegy és kilenc órákor kellett volna kirukkolni. Egy része még a tükörnél ül és puderozza magát... A Veresné... sarzsi és most rakja be az ajnlágot a hajába. Ott szaladgál-

A botor ellenség nagy tömegekben vonult fel ellenünk és erős tüzéséget hozott magával. Junius hatodikán vette kezdetét az első isonzói csata és heteken keresztül tombolt.

Hét ellenséges hadosztály, körülbelül 80 zászlóalj helyezkedett az állásokban. Az ágyuk százai állottak rendelkezésére — legtöbbször 15-, 21 és 28-as kaliberű és egy tömeg tábori ágyú. Görz mellett és a fensíkon csak néhány zászlóaljunk állott, de elszánt harcosok, akiknek kezében biztosan feküdt a fegyver. Tikasztó déli napsütésben, a sziklás Karszt hegységben, alig elkészített fedezékekben ivóvíz nélkül — vártak zászlóaljaink.

Kora reggel óta bömböltek az ellenséges ütegek, az olasz gránátok iszonyukat robbantak a sziklás talajon. Borzasztó hatásukat még növelték a letépett sziklaszilánkok. A védők szikladarabok és falrakások mögött vártak árkaikban, kitartottak sziklaszilárdan ebben a pokolban, ebben az ördögi gránátosóban, pedig kínzó szomjuság gyötörte őket.

Délután négy óra felé az el-

nak bugyiban még mindig a cimberben, pedig nemsokára már menázsira fognak trombitálni...

Az uristen se bírná ezeket leosztogatni a puccról. Nem akarják beismerni, hogy háboru van. Alig bírok elég női szabót és susztert előteremteni nekik. Már több a suszter és a snajder, mint a rukoló stand. Nem is csoda. Egyiknek a cipője passzentes, a másiké komótos.

— Én egész életemben körömpípót viseltem és ha már önként jelentkeztem katonának csak nem fogok arról lemondani ily fuvolázott tegnap is a fülemben a Ritter lány, a második cugból... A bakának jó a negyvennyolcas bakkancs is, de neki körömpípó kell...

Hiába iskolázok nekik minden nap, hogy *kapcát* kell viselni és jó meleg harisnyát, mert lefagy a lábuk és katonának első a láb... Valamennyien leköptek ott a helyszínen előttem:

— Pfüj! Közönséges kapca! — vitottak kórusban.

lenséges tüzérség beszüntette a tüzet. Tudtuk, hogy gyűlölt ellenségünk most támadásra jön. Mindenegy baka tudta. Előbujtak a szétlőtt, széjjel morzsolt fedezékekből, feketére festette őket a lópor, szemüket aláfutotta a vér de fegyver volt a kezükben. A gépfegyveresek is előhozták fegyverüket a törmelék közül. Állásba vitték őket és elkezdtek kémlelni az ellenség felé, amely a fensik lábának árkaiban épen most készült a támadáshoz.

Az ellenséges tiszték, élükön az ezredparancsnokokkal és a zászlóval kiugranak az árokból. Egy sokszoros «Avanti» tör felénk. Rövid tűz a válaszuk. A tiszték elesnek, az ezredes pedig halva bukik zászlója mellé.

— „Bravo — bravissimo“ kiáltják az olasz gyalogosok, tapsolnak, tenyerükkel, de egyiknek sem jutna eszébe, hogy a tiszteket kövesse. Borzasztó gyávák, még a tisztjeik holttestét sem igyekeznek megmenteni. (Később a saját szanitézseink által erős ellenséges tűzben beszállított sebesült olasz törzstiszttel beszéltem, aki nem győzött

eléggé hálálkodni s alig talált elegendő szót vitéz katonáink dicséretére. Végül hidegen csak annyit jegyzett meg: „Az én katonáim velem ezt nem tették volna!“

Az ellenséges tüzérség hirtelen újra tüzet nyit. De nem mireánk, hanem ellenfeleink árkaiba, ahová az olasz hősök bebujtak. Erre felugranak, hogy megtámadjanak bennünket. Mi közel engedjük őket négyszáz lépésnyire s akkor megkezdjük mi a munkát. Vasőt zuditunk rájuk. Véresen, megtántorodva rohannak vissza a szétzuzott csapatok árkaikba és a halottak százait hagyják állásaink előtt. A visszavert támadást saját zászlóaljaink sokszoros hurrá kiáltása követi, mire az ellenséges tüzérség újból — boszszutüzet kezd.

Vérvörösen száll le a nap az olasz síkság felett. A tüzelés megszűnik. Csak az ellenséges ágyuknak egy-egy villanása látszik. Elárulják lent az Isonzónál üteg-állásaikat.

Ennek a napnak kemény, véres munkája befejezést nyert. Az Isonzó hősei kikusztnak árkaikból, forró imát rebegnek. Ajkukon az

örök néma kérdés: vajjon látjuk-e még egyszer a napot?

Kezdetét veszi a csata utáni munka. Rendbehozzuk újra a fedezékeket. Lőszert hoznak és szétosztják. Egy pár sebesültet kötéssel látnak el, néhány kedves bajtársat pedig átadnak az örök nyugalomnak.

Leszáll az éj. Az olasz szanitézkatónák igyekeznek sebesültjeiket megmenteni. Nem zavarjuk őket. De nem tart sokáig a nyugalom. Az olasz gyalogság félelmében tüzelni kezd. A fensikon egész éjjel zizegnek a fegyvergolyók. Iszonyatosat robannak az olasz gránátok az utakon, ahol a néma hősök hosszú sora közeledik a tűzvonallá felé. Hisz ismeritek ti ezeket a néma hősokeket — Ludwig-bakák — a saját harcaikból.

Főzőszekrényekkel és vizes hordókkal, lőszerral, csakánnyal és lapátokkal megrakva vonulnak az árkok felé. Öregek és fiatalok, bécsi gyercek és majdnem minden nemzetiséget képviselő csapatok. Zugolódás nélkül teszik meg ezt az utat naponta, — állandóan életveszedelemben — s még csak nem

Meleg harisnyát? Fenét! Áttört harisnyában járnak a legnagyobb hidegben, a jótékony frasz tudja, hogy miből van ezeknek a lábuk...

Pedig mindig maródíználak... De hát nem csoda... Áttört harisnya... dekolált blúz. Az egész válluk kiágaskodik a zubonyból. Biz' Isten, én az öreg fiu, elpirulok amikor az Ekelnét meglátom. Olyan csunya, mint bűneim összessége és mindig a legmélyebben kivágtott bluzban jár... Volt már néha a pótszázadnál egyszerre ezer ember is a kezem alatt, de még akkor sem volt annyi maródi, mint ebben a században. Valamennyi — „sztyubajos“... Hát minek jelentkeztek katonának, ha szervibajban szenvednek?

A menázi-osztás egy kész komédia. Ha nekem adnak a félvilágot, akkor sem lennék közöttük szakács. Tegnapelőtt a Répásinének verték be a fejét, tegnap meg a Blitzné hamis haját és műfogorát pófozták be a forró levesbe.

— Pfüj milyen közönséges!

— A hat forintos szakácsném is jobban főzött...

Még a népkonyhában is tisztességesebben főznek.

— Menjen s' anitésznek...

Ilyen és ehhez hasonló kiáltások töltötték be a kaszárnyát. Egyik sem ette meg a menázit, csak azért mert a másik főzte.

E napokban osztottam ki nekik a proprietétet, azt a kis csomagot, amit minden baka megszokott kapni fésűt, tükröt, keféket, ollót és miegymást.

Nohát csak azt kellett volna halallania annak a miniszternek, aki ezt a csomagot kitalálta, amit az asszonyok mondogattak oda neki. Pedig azt hallottam, hogy egy miniszter három hónapig gondolkozott rajta amíg összeállította.

Látszik, hogy ennek az embernek csak a cselédekkel volt dolga kiáltotta Fejcsné.

— Suviksz-kefét meg suvikszot ad urinőknek... Hallatlan.

Ez puder? közönséges krétapor.

— Hol a pirosító?

Meg a szerelmi levelező? — tette hozzá a szőke Ilon, a negyedik cugból, akire borzasztóan haragszik valamennyien, mert — fiatal.

Valamennyi egyszerre kapitány szeretne lenni.

— Nézze kedves szolgálatvezető ur! — simult hozzám a minap Hájasné — csináljon meg engem káplárnak... Borzasztó az, hogy nekem tisztelegni kell a Vékásinének, holott ő még csak *pólyában* ringatta az első gyerekét, amikor én másodszor szültem — ikreket.

Egy percnyi nyugtom sincs a sok protektortól. Az asszonyok mozgósították — összes házi-barátjaikat. Mindegyiknek van valami kéni valója — barátnője számára. Megkülönböztetett bánásmód kinnékezés... esetleg kimaradási engedély reggelig.

Örület! Egyszerűen örület, hogy mennyi bajuk van ezeknek a nőknek. Naponként három-négy órát vesz igénybe a kihallgatás. Hiába magyarázom nekik, hogy katonáknál rövidebbre kell fogni a mondani

is valódi harcosok! Hozzák a derék zászlóaljaknak a napi eleddel és a vizet. Tűzben javítják ki a szétlőtt fedezékeket, utakat építenek s ha pirkad a hajnal újra visszaindulnak, hogy kipihenjék magukat. De ilyenkor gyakran már néhány társukat is viszik magukkal, akik nehéz munkájuk teljesítése közben hazájukért és királyukért életüket áldozták.

A mi hőseinkre pedig újra a tegnapi drámája vár! És ha este arra gondolnak: meglátják-e a felkelő napot, reggel, amikor a nap a magas hegyek felé emelkedik újra kérdezhetik: meglátjuk-e a nap-lementét?

Igy harcolnak a mi hőseink az Isonzónál már két év óta. Naponta ugyanaz a végnélküli féltelmetes harc, sohasem szünetelő ágyú és aknatűz. Feladatukat megingathatatlan akarattal hajtják végre, mert hazájukra és az istenített Károly királyra gondolnak!

Wisinger Ferenc

65. gy. e. alezredes

a második zászlóalj parancsnoka.

— —

valókat de ők bő lére eresztik és visszaélnék az ember türelmével. Elkezdenek sirmi, hadonászni, jajveszéklni és öngyilkossággal fenyegetőznie az esetre, ha panaszuakat nem orvosolják.

Egyik áthelyezését kéri egy másik cubga, mert nem akar egy szobában lakni — egykori vetélytársnőjével.

Rosenwasserné panasza jött, mert Flekné becsületében mélyen megsértette. Azt mondotta róla, hogy hamis életkori adatokat dikált be.

A panaszkodnak se vége — se hossza.

A kiképzés egyáltalán nem halad. Három hónapja folynak már a gyakorlatozások, de még semmi eredménye nincs munkánknak. Három hónap alatt egyetlen egyszer volt — rukkolás. Akkor is éjjel tizenkét órákor kellett alaromat csinálnunk, hogy hat órákor nagynehezen kirukkolhassunk.

Nevető görcsöket kapok, amikor arra az alarmra gondolok. Amikor a hornista elfújta a jelt, a nők va-

Az orosz szomszéd.

Az orosz eseményeket még nem lehet tisztán átlátni. Hogy az országban válság dúl és az ellentétes elvek összeegyeztetése nem megy olyan könnyen, mint amilyenek az angol távirati csodák feltüntetik — az egészen bizonyos. Ott ahol nyugodt a hangulat, ahol már bekövetkezett a megváltozott viszonyokban való teljes megnyugvás ott nem volna szükség naponta konferenciára, nyilatkozatra és felvilágosításra. De úgy látszik az angol terror alaposan dolgozik és az ország belsejében ura a helyzetnek.

Másként fest azonban a forradalom hatása — a lövészárkokban. A fegyelem teljes meglazulásának jelei mutatkoznak állandóan. Mi igazán nem tudjuk, kivel akarja elhítni az orosz hivatalos, hogy a forradalom óta az osztrák hadseregben megnövekedett a szökevények száma. Talán maga magával? Mi egész másképp ismerjük a helyzetet. Mert hiszen épen az oroszok csoportjából jönnek át mifelénk a szökevények.

A drót előtti barátkozás igaz

már nem olyan gyakori. De nem azért mintha az oroszokat újra a háborus lelkesedés szállotta volna meg, hanem mert a francia és a japán tüzerek kiméletlenül beledobják lövedékeiket a barátkozni akaró oroszokba. Annál furcsább tehát, hogy angol felügyelet alatt megszerkesztett orosz hivatalos állandóan a tűzérség által szétszórt osztrák-magyar barátkozni vágyó csoportokról beszél. Hát csak pazarolják szaporán a francia és japán tüzerek municiójukat az oroszokra. Még mindig jobb mintha reánk lövöldöznek. És ha ez a tűzérség meg is tudja akadályozni a barátkozást, nem tudja elfojtani a barátságos érzetet irántunk azokban a szegény emberekben, akik nagyon jól tudják, hogy az orosz népet mi sem tekintjük ellenségeinknek. A barátság így is békévé érik.

Egész határozott értesüléseink vannak arról, hogy az orosz hadseregben a fegyelem meglazult. A munkáspárti katonák vörös karkötőt hordanak. . . . Semmiféle elhatározás nem jöhet létre a legkisebb egység kebelében sem, amíg a kérdést a tiszt-

lamennyien kiugrottak ágyukból és úgy ahogy voltak, kirohantak az udvarra. Éktelenül jajveszékelték és kiabáltak. Azt hitték — tűz van. Nyomkodtak egymást az ajtónál. kitépték egymás haját és a nagy tumultusban Krautné egy egészséges fiugyermeknek adott életet.

Megnyugtattam és lecsillapítottam őket, hogy nincs veszély, csak öltözzenek fel, mert kirukkolunk.

Nohát azt a kapkodást kellett volna csak megnézni egy filmrendezőnek, amit azok véghezvittek. Staubné az lppingerne fogsorait tette be tévedésből. A szőke Galambosné a Juhászné fekete loknijait rakta fel. A köröm-cipő Hájasné medve lábain szorult. Hajnali öt órákor még mindig nagy volt a zürzavar. Még mindig repültek a levegőben feké és puderes skatulyák, hajbetétek és kebelnövesztő szerek.

Hat órára valahogy csak rendbejött a társaság fele. A többi maródira ment.

Kirukkoltunk a lőtérrre. Aznap

lőtünk először — éles tölténnyel . .

Elsőnek a Jolán jelentkezett, akire a többiek úgy haragudtak, mert — ő volt a legfiatalabb. Alighogy kiröpült a töltény a csőből — Jolán elájult. Ecettel kellett felmosni. . . Nagynehezen magához tért és azt mondotta, hogy ő csak *marólagot* vagy *vítriolt* szokott használni ellenségeivel szemben.

Soha sincs egy fityingjük se ezeknek az asszonyoknak. Ha minden nap volna lönnegfizetés, akkor is elkötenék — ajakpírosítóra. Ez náluk ép oly betegség, mint a magyar bakánál a bajuszpedró. . . . Jótékonycélokra egy vasat se adnának.

— Hogyisne mondott a multkor is Hangainé — mi katonáskodunk és majd mi fogunk adni a hadiözvegyeknek. Hogyisne .

Kezdem magam kényelmetlenül érezni állásomban. . . . félek, hogy — elmegy a kedvem a nőszüléstől

— — — —

tek szavazás alá nem bocsájtják és a többség dönt. Addig semmi féle vállalkozás nem történik, amíg a többség azt el nem határozza. Ezért nincsenek már hosszabb idő óta az orosz fronton előtéri csatározások, csak néhol élénkebb tüzérségi tevékenységről számolnak be jelentéseink. (Ezekem a szakaszokon valószínűleg oroszokra lőttek.)

A legénység már nem látja tisztjeiben a feljebbvalót, avagy előljárót, csak szavazó társát.

Ilyen körülmények között nem nagyon kell rettegnünk, hogy az angol és francia munka újra támadó szellemet fog varázsolni az orosz hadseregre . . .

Mi bizalommal nézünk az események fejlődése elé és megvagyunk győződve arról, hogy Oroszországnak józanul gondolkodó eleme függetleníteni fogja magát az angol érdekektől és meg fogja valósítani azokat a nemes — általunk is elfogadott — elveket, amelyeknek jegyében az orosz forradalom fogant.

Gyarapítsuk ezredünk özvegy és árva-alapját!

Örület . . . örület! Már megy az első női menet . . . Micsoda sirás, micsoda jajveszékelés. Állandó vendégek most a kaszárnyában a mamák, férjek — anyósok, apások — házi barátok és gyerekek. A mamák sirógörcsöket kapnak — a fejük boldogan mosolyognak, az apások meglepődten dörzsölik kezeiket, az anyósok harci indulókat énekelnek és — lelkesedésre szítják menyüket, a gyerekek belekapaszkodnak a mamák nyakába és nem engedik őket — beöltözködni a marsruhába.

A beöltözködés és érzékeny bucszkodás rendkívül hosszú tartama alatt — hála az egeknek — kitört a béke és az első asszonyregiment továbbra is csak házi ellenségével — férjével hadakozik.

Verejtéktől gyöngyöző homlokomat megtörölöm és boldogan konstátalom, — hogy még mindig férfiregimentben szolgálak

(gn)

Tavasz

Itt a sebzett föld alatt is
Megértük a bohó tavaszt,
Gondbarázdás arcok felett
Az élet ma rózsát fakaszt.
Ma a szikkadt rögön lágyan
Duruzsoló szél
Mindenkinek napsugárról,
Virágról mesél.

Óh mennyivel könnyebb élni
Ma, mint álmos, hideg télen,
Most amikor rigó fűtül
Ébredező erdőszélen.
Most amikor könnyű szellő
Lágyan simogat
Hepehupás, vadvirágos
Bakasirokat.

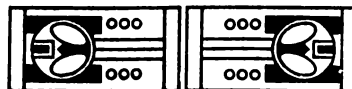
Napsugárban üldögélve
Álmodunk sok szép mesét,
S amig srappell, dühös gránát
Omló rögöt csap szerteszt:
Megbámulunk örvendezve
Lent a föld alatt,
Fénylő porban futkározó
Sok kis bogarat.

Holdvilágos éjszakákon
Pergő golyók vad zajában
Hallgatjuk a békák dalát
Közel árok mocsarában
S hogyha az Éj sötét fürtje
Rózsákat kapott,
Mosolyogva megöleljük
A kelő napot.

S mégis itt a Halál mellett
Meghal a mi ifjuságunk,
Zuzmárás lesz a tavasz,
Amelynek mi neki vágunk
Ibolyákra lesve itten
Eláraszt a vér
S míg a Tavasz mosolyt hintett
Régi barna fűrtjeinket
Belepi a dér

Lövészárók, 1917. április.

Szabados Árpád,
hadapródj.

Ó cs. és apostoli kir. Felsője
a *signum laudis*t adományozta
Thanhoffer Lajos és Szabó Jenő
hadnagyoknak;

Thanhoffer hadnagy ezredünk
egyik legderekabb tartalékos
tisztje most is a harcteren mű-
ködik mint gépfegyveres század-
parancsnok.

A katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadi ékítménnyel és kardokkal: *Puhaca* Sándor kapitánynak;

az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján: dr. *Kabácsy* Viktor zászlósnak, *Soltész* József és *Krupla* Lajos tisztihelyetteseknek.

Dr. *Kabácsy* zászlós a műszaki csapat kötelékében teljesített kiválóan buzgó szolgálataért, *Soltész* és *Krupla* tisztihelyettesek pedig a kiképzés körüli kötelességtudó tevékenységükért jutottak a kiténtetéshez;

koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján: *Klein* Fülöp őrmesternek, a vadászszázad híres roham-vezetőjének, ezredünk legszebben dekorált altisztjének;

nagy ezüst vitézségi érmet kapott: dr. *Drottner* Arzén hadnagy (utólag a jazlowieci harcokért);

kis ezüst vitézségi érmet újlag: *Hamara* András őrmester;

kis ezüst vitézségi érmet: Sz. *Nagy* Sándor káplár, *Szigett* János őrv., *Bocskó* László és *Varga* János.

Azonkívül számosan kaptak bronz vitézségi érmet és vas érdemkeresztet.

A Vörös kereszt bronz tiszteletjelvényét kapták a hadiékítménnyel: *Hencik* Ferenc káplár, *Tóth* József és *Paiai* József (ezredsegélyhelyen) buzgó harc-
téri egészségügyi szolgálataért.

Tömeggondolatok.

(:.) Delejownál nyolc óras pergőtűz. Meduchán egy óras srappell-zápor. Buszow dombjain — szakadatlan gránátózás. Ez mind semmi. Azok a két- naponként érkező egyes lövedékek a borzisztók, amit az orosz gyalogság mögött elhelyezett japán és francia tüzérek lőnek, mi kor az ellenfelek barátkoznak és állítólag — békülni akarnak. Ez az egyetlen lövés két nap alatt, rosszabb, mint egy két napos pergőtűz. Ez az egyetlen lövés, ami megzavar most irásomban, jobban kiábrándít békereményemből mint a három hónapos nyári offenzíva. Mert tudom, hogy most békülni akarunk, akkor tudtam, hogy további háborúra készülünk.

(:.) Hiszen ha az orosz gyalogságon mulnék és ha az pontosan tudna mindent. Talán vállalkozást készítenének elő a francia és japán tüzérek ellen s kikergetnék őket — Oroszországból. Dehát honnan tudják meg az igazat. Eddig egy ember hitette, áltatta őket, most egy *egész csoport*. Ha ők közelednek barátságosan árkaik felé, akkor az orosz hivatalos elhíveti velük, hogy mi közeledünk feléjük. És nem is csoda, ha nem tudnak tájékozódni. A francia és japán tüzérek közüjük lőnek és megzavarják őket gondolkodásukban. Hej ha ezek a szerencsétlenek tudatára ébrednek egykor, hogy Pétervárról dirigálták rájuk a tüzet!

(:.) És mintha az idő is segítségül sietne a békés hangulat agyonütéséhez. A szép áprilisi tavasz olyan csunya őszi, havas, lucskos idővé vedlett, mint a tavaszi békéláz a fagyos, lemondó, beletörődéshez — a további háboruba. Csatakosok, sárosak megint az utak és a dekungok tetején becsepeg a későn érkezett gyorsan olvadó hó

(:.) A gyönyörűen hangzó béke-szózatokba is belecsepegtek a rut, hideg, háborus szölamok és uszítások. De a tavasz

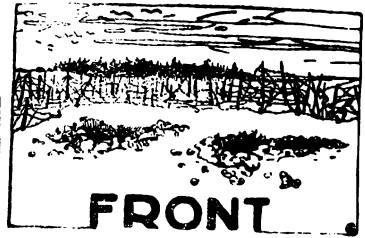
itt van, már eljött, már belelehelte hangulatát a téli fásultságból felébredt emberekbe. A tavasz él a szivekben és a lelkekben, azt nem ölheti ki az áprilisi szeszélye. Megjön még a tavasz, az az igazi tavasz, amire oly régóta várunk

() Szóval meg lesz az a bizonyos ruhaközpont. Egészen bizonyosan meg lesz. Már meg is jelent az első rendelet: ne csináltassunk új ruhát, csak ha majd elkészül a központ. Milyennek is képzeljük ezt a központot! Mindenki, aki szükségét fogja érezni annak, hogy új ruhát csináltasson, bejelenti a ruhaközpontnak. Ez megvizsgálja az ügyet és ha indokoltnak találja a bejelentést, megengedi az öltözet elkészítését. Kiutalja a szövetet és egyéb hozzávalót. Ha az új ruha elkészül, a rendelő előbb beabfűrolja ócska ruháját és csak akkor kapja ki az újat. A központ pedig összegyűjti az ócska ruhákat, hogy ha majd béke lesz és — a hősök hazatérnek, legyen legalább egy ócska civil ruhájuk, amit felölthessenek. Csak nem másért csinálják a ruhaközpontot?

(:) Furcsa eset! Valaki gyógyíthatatlan betegség, szerelmi csalódás, anyagi zavarok vagy nem tudom mi okból főbe lövi magát a Kazinczy-fürdő kabinjában és a szomszédos kabin lakója hal meg az ijedtségtől. Nagy baja volt ennek az ijedtségtől — halálra esett bácsinak, hogy nem volt künn a fronton néhány hónapig — akkor nem történhetett volna meg vele ez a kellemetlen baleset. Egy haszna már mindenestre van künntartózkodásunknak. Megszoktuk a puskaport — és a robbanást és legalább nem halunk meg az ijedtségtől — ha mások lövik magukat főbe.

(— d r.)

Terjesszük a Ludwig-bakát ismerőseink és hozzátartozóink körében!

Ő Felsege szemléje a Ludwig-bakák felett.

Ő Felsege május hó negyedikén délelőtt szemlélet tartott a hatvanötödik gyalogezred felett. Már kora reggel kivonultak a tartalékban levő zászlóaljok és gépfegyveres századok a front közvetlen közelségében elterülő rétre. Az első vonalban zászlóaljaink, a másodikban gépfegyveres századaink állottak fel. Gyönyörű verőfényes tavaszi nap kedvezett a szemlének. Frissen, a tartalékban jól kipihenve álltak bakáink és feszült várakozással lesték a Felség megérkezését.

Pontosan fél tíz órakor délelőtt felhangzott a szokásos kürtjel, amikor Ő Felsege autója a rétet elé robogott. Kíséretében voltak báró Arz vezérkari főnök, Lobkovicz herceg főhadsegéd és a hadseregparancsnok. Egyszerű csukaszürke tábori öltözetben fiatalos üdeséggel sietett a Felség a csapat elé, ahol először a hadosztályparancsnok, majd Möller alezredes ezredparancsnok jelentését fogadta. A jelentés vétele után fesztelen és közvetlen érdeklődéssel fordult Möller alezredeshez:

— Mióta vezeti az ezredet?

— Tíz hónapja Felség.

A hatvanötösök gyönyörűen viselkedtek, — válaszolta a Felség. Megkérdezte továbbá, hogy azelőtt hol teljesített szolgálatot.

— A 34-ik hadosztály ve-

zérkari főnöke voltam, majd a Krautwald altábornagy hadtest-csoportjában működtem, 1914-ben a kárpátokban.

— Emlékszem erre, jól emlékszem — mondotta Ő Felsége és még néhány közvetlen kérdést intézve ezredparancsnokunkhoz részben személyére, részben pedig az ezred belső életére vonatkozóan, rendkívül szívélyesen és hosszasan kezét szorított velem.

Majd az ezredparancsnok mellett álló segédtiszt, Polnisch kapitány felé fordult:

— Mióta van kint a fronton?

— Huszonnyolc hónapja Felség.

— Nagyon derék.

Ő felsége kérdésére Polnisch kapitány még előadta, hogy azelőtt gépfegyveres század parancsnoka volt és kiténtetéseit abban az időben szerezte. Szívélyes kézfogás után az ezred élén álló Reich főhadnagy parancsnoksága alatt kivonult vadászszázadhoz ment, amelynek először tisztjeit, majd kiténtetett legénységét sorra megkérdezte, hogy hol szereztek kiténtetéseiket. Mindegyiknek megveregette a vállát. Harmath Sándor hadnagyot és Klein Fülöp örömet, akiknek mellén diszettek az összes legénységi kiténtetések — részletesen érdeklődött kiténtéseik eredete után.

— Ez a legszebb amit katonára elérhet! Különben a hatvanötösök mind derék fiúk — ismételte Ő felsége.

Sztrazovecz őrnagyot, az első zászlóalj parancsnokát aki egy helyőrségben teljesített szolgálatot Ő felségével — felismerte és meleg érdeklődéssel kérdezte meg hogyléte felől. Hasonlóképp közvetlen kérdésekkel illetve Tichy őrnagy és Fritsch kapitány zászlóaljparancs-

nokokat, a kivonult gépfegyveres századok csoportparancsnokát Keul főhadnagyot és Makay hadnagyot. Valamennyi század- és szakaszparancsnokkal kezét szorított, a tartalékosoknál polgári hivatása és családi körülményei iránt is érdeklődött. Egyetlenegy kiténtetett katonát sem került el, úgy hogy a szemle teljes két órán át tartott, amelynek befejeztével Ő felsége elismerő dicséretét fejezte ki ezredparancsnokunknak, akihez még újból néhány az ezred belső életére vonatkozó kérdést intézett és melegen elbucszott.

A Ludwig-bakák gyönyörűen festettek a szemlén. Büszkén, kötelességük hű teljesítésének tudatában állottak meg Ő felsége előtt, akinek közvetlen, jóságos szívéből fakadó kérdései embe-reinkből is közvetlen hangokat váltottak ki. A Ludwig-bakák jóságos tekintetű hadurunkban is az *embert* látták, aki fesztelenül veregeti meg vállukat és való-sággal bajtársiasan szorít velük kezét. Csak szívük dobogása éreztetett velük, hogy ez a jóságos tekintetű mosolygó ember — királyuk és legfelsőbb haduruk. Amikor Ő felsége autójába szállt önként szakadt fel valamennyiük torkából a kiáltás: „*Éljen a király!*”

Felejthetetlen marad ez a jelenet minden Ludwig-baka előtt. Amikor orkánszerűen zúgott az éljen, Ő felsége leemelte sapkáját és mosolygó arccal integetett bucsút üdv-rivalgó katonáihoz, amíg az autó el nem tünt — szemek előtt.

Egy felejthetetlen nap gyönyörteljes emlékével indultak ezután a Ludwig-bakák további munkára.

— H I R E K. —

— **Möller alezredes vissza-érkezett.** Möller alezredes szabadságának letelte és a pótzászlóalj meglátogatása után visszatért a tábori ezredhez, ahol osztatlan, örömteljes szeretettel fogadták. Möller alezredes átvette az ezred parancsnokságát az őt

helyettesítő ugyancsak népszerű Wisinger alezredestől, aki szabadságra utazott.

— **Változás a parancsnokságban.** Sztrazovecz Arthur őrnagy távolléte alatt az első zászlóaljat Kien kapitány, majd Keul főhadnagy vezette. Wisinger alezredes távollétének tartamára a második zászlóalj parancsnokságát Fritsch Ottó kapitány vette át. Az ezredsegédtiszt, teendőket ismét Polnisch Elemér kapitány látja el.

— **Zita királyné névnapja.** Ünnepi istentisztelet keretében ünnepelte tábori ezredünk április hó huszonhetedikén és május hetedikén felséges királynőnk név, illetve születésnapját. Ez volt az első hivatalos alkalom, hogy hódolatunk és rajongó szeretetünk kifejezésre juthatott felséges királynőnk iránt, aki annyiszor adta tanujelét hősiesség küzdelmünk iránti bámulatának s aki személyesen állt élére a hősök és azoknak hátramaradottjait felségélyezni hivatott jótékony mozgalmaknak. Az ünnepi istentiszteleten résztvett Ezredünk tisztikara és legénysége.

— **Házasság.** *Polnisch* Elemér kapitány, tábori ezredünk ezredsegédtiszte április hó 22-én tartotta esküvőjét *Császár* Bözsike urleánnyal, *Császár* Ottó nyug. pénzügyi számtanácsos leányával Besztercebányán.

Albrecht Ernő kapitány, a tábori műszaki csapat parancsnoka április hó 18-án házasságot kötött *Zahn* Irma urleánnyal Wall. Meseritschben (Ausztria).

— **Éremilletmény felajánlás.** Harmath Sándor hadnagy arany-, Hamrák Ferenc hadnagy és Klein Adolf zászlós II. o. ezüst vitézségi érme után járó éremilletményét a háború tartamára, Kabáczy Viktor dr. pedig nagy ezüst vitézségi érme után járó illetményét egyszersmindenkorra ezredünk özvegy és árva alapja javára ajánlotta fel. Ezredparancsnok kaptak köszönetet.

— **Kinevezés.** Ő Felsege az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartása elismerésül soron kívül őrnaggyá léptette elő *Ráth* Nándor kapitányt. *Ráth* őrnagy ezredünk legkiválóbb tisztjei közé tartozik s Ő felsege kiváló harctéri érdemeit jutalmazta a soron kívüli előléptetéssel. — *Diez* Günther hadnagyot Ő felsege soron kívül főhadnaggyá nevezte ki. *Diez* hadnagyról ép a legutóbbi számunkban emlékeztünk meg részletesebben. Az elmondottak után mindenki magától értetődőnek fogja találni ezredünk valóban népszerű fiatal tisztjének kinevezését, amely általános és őszinte örömet keltett. *Diez* főhadnaggyot kinevezése a pótzászlóaljnál érte, hol hosszú front szolgálat után most mint kiképző tiszt működik.

— **Tábori ezredünkhöz** a legutóbbi napokban a menetalkulattól következő tisztiek vonultak be: *Keilwerth* kapitány, *Csapó Gyula*, *Mihalovics Béla*, *Weisz Antal*, *Leuchtmann Gyula* és *Wocelka Lajos* hadnagyok, *Moskovics Elemér*, *Kertész Béla*, *Rubinstein Jechiel* és *Liskiewicz Julian* zászlósok.

— **Szabadságon vannak:** *Wisinger Ferenc* alezredes, dr. *Weisz Géza* ezredorvos, *Tilzer Richárd*, *Porzolt József* és *László Ede* főhadnaggyok, *Halik József*, *Kemény Tibor*, *Labancz Ferenc*, *Németh Béla*, *Rubinstein Juda* és *Toman Béla* hadnagyok, *Eichler Salamon*, *Fenyvessy László*, *Jónász Vilmos*, *Ruhmann Kornél*, *Trocányi György* és *Vass István* zászlósok.

— **Uj zászlósok.** Ezredparancsnokságunk tartalékos zászlósokká nevezte ki *Várady István*, *Fialkowszki János* és *Szczurka Henrik* hadapródjelölteket. Az új zászlósok a tábori századoknál teljesítenek szolgálatot.

— **Előléptetés.** *Reichel Jenő*, *Skrabut Kazimir* és *Szabados Árpád* önkéntesek hadapródjelöltté léptek elő.

— **Sebesülten eltávozott:** dr. *Bartos Mihály* és *Lazarovics Sándor* zászlós.

— **Betegén eltávozott:** *Bojtor István* hadnagy.

— **Ezredparancsnokunk a pótzászlóaljnál.** *Möller* alezredes, ezredparancsnok április hó 28-án meglátogatta *Szatmárnémetiben* a pótzászlóaljunkat, hogy ott a tábori ezred és a pótzászlóalj szervezés együtműködésére vonatkozó megbeszéléseket folytasson *Möller* alezredest rendkívül szívélyesen fogadták. Megérkezésekor tiszti küldöttség várta a vasútállomáson, amelynek tagjai *Glockner kapitány*, a pótzászlóalj segédtisztje, *Becske Kálmán* főhadnagy, *Diez Günther* főhadnagy és a táborból odautazott *Léhner* számvevő hadnagy voltak. Megérkezése után szállóbeli lakásán azonnal meglátogatta őt a *Szatmárnémeti* katonai állomásparancsnok. A délelőtti folyamán megbeszéléseket folytatott *Ébner* ezredessel, a pótzászlóaljparancsnokával. Délben díszebédet rendeztek tiszteletére s tiszti étkezdében, ahol az összes pótzászlóaljunknál tartózkodó tisztiek tábori öltözetben jelentek meg és akiknek sorában idegen ezredtől hozzánk vezényelt tisztiek is voltak. A tisztiket *Ébner* ezredes mutatta be ezredparancsnokunknak. Ott voltak azok is, akik *Möller* alezredest a múlt nyári harcokból jól ismerik: *Mizsák*, *Seeharz*, *Burçer*, *Berán* főhadnaggyok és *Paulovics* hadnagy, ott voltak továbbá a pótzászlóalj új zászlósai, akik nagyon jó és sokat ígérő benyomást tettek ezredparancsnokunkra. Az ebéd alatt *Ébner* ezredes tartotta az első felkötőintőt *Möller* alezredesre, aki szívélyes szavakkal válaszolt. A délután újból hivatalos ügyek elintézésére szolgált. *Möller* alezredes este megjelent a szatmári városi színház jól sikerült előadásán. Előadás után barátságos összejövetel volt a *Pannóniában*, amelyen az egész tisztikar megjelent. Másnap újra díszebédet rendeztek. *Möller* alezredes az esti vonattal utazott el *Szatmárról*. A vasútállomáshoz elkísérte *Ébner* ezredes nejevel, a tisztikar nagy része és számos hölgy, akik közül *Seeharz* főhadnagy felesége virágcskrot nyújtott át ezredparancsnokunknak, akit a vonat elindulásakor lelkesen megéljeneztek. *Möller* alezredes utja — a tábori ezredhez

két napot vett igénybe, mert *Szatmáron* még az állomásparancsnokság sem tudta tájékoztatni a menetrendről s így *Sátoraljuj helyben* reggel három órától este kilencig várakoznia kellett. Érdekes, hogy *Möller* alezredes szatmári látogatása alkalmával az altisztek (káplártól fölfelé) és az önkéntesek elhagyhatták a kaszárnját. Általában ezredparancsnokunk szatmári útján ugyanazzal a szeretettel és ragaszkodással találkozott, amellyel itt a táborban a tisztikar és legénység egyaránt körülveszi.

— **Lázárovics zászlós megsebesülése.** *Lázárovics Sándor* zászlós, a vadászszázad többszörösen kitüntetett szakaszparancsnokát április hó huszonhatodikán egy kézi gránát szilánkjá bokáján súlyosan megsebesítette, miközben gránátvetésre oktatta szakaszát. *Lázárovics* zászlós sebesülése valósággal tragikus körülmények között történt. Szabadság levele ugyanis már 25-én kezében volt, de nem indulhatott utnak, mert az általa vezetett osztag parancsnoka szabadságról még nem érkezett vissza. Esete általános sajnálkozást keltett.

— **Palliardi őrnagy bucsuja.** Ő felsege *Palliardi Alfréd* 65. gye. őrnagyot, az esztergomi hadkiegészítő kerület ezidőszertinti parancsnokát súlyos harctéri sebesülése következtében 1917. április elsejével nyugállományba helyezte és ugyanazon napon reaktíválva mostani állásában meghagyta. *Palliardi* őrnagy az ezred tényleges állományából való kilépése alkalmából gyönyörű levélben vesz bucsút a hatvanötösöktől. A szerkesztőségünkhöz intézett meleghangú bucsusorokból a következő szép részletet közöljük:

„Midőn az ezred minden egyes tagjának, különösen azon bajtársaknak, akikkel szerencsém volt a fronton és a pótzászlóaljnál közvetlen érintkezésbe léphetni, őszinte és becsületes katonai szívből jövő letenhözadót mondok és bucsút veszek, teszem ezt azon szent fogadalommal, hogy mindig első legnemesebb kötelességemnek tartani nem felejteni el azt, hogy hatvanötös vagyok és maradok; büszke

Felső kép:

Ő Felsége beszél Möller alezredessel

Középső kép:

Ő Felsége Polnisch kapitány, ezredsegédtisztet szólítja meg. (Mellette Reich főhadnagy, a rohamiskola parancsnoka.)

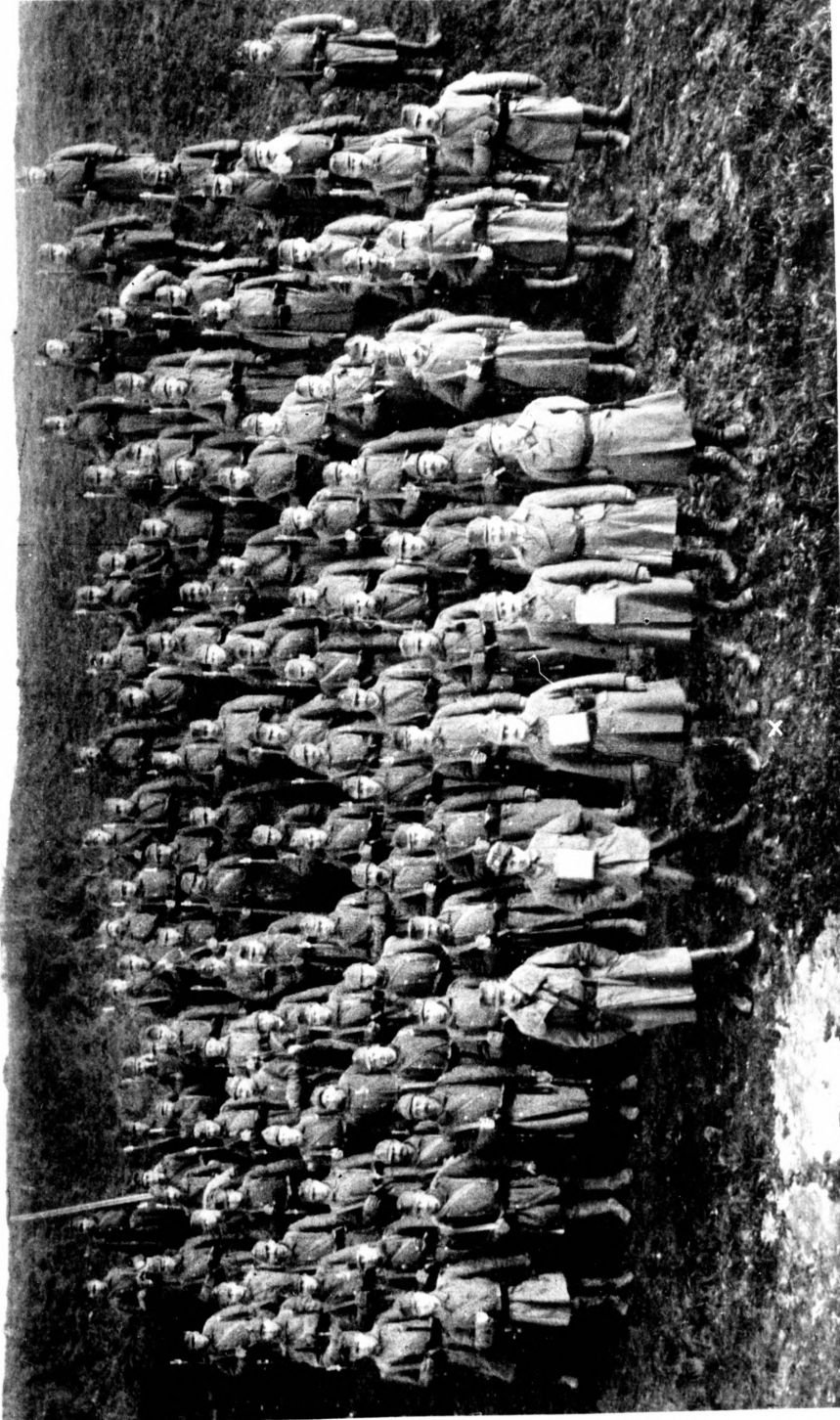
Alsó kép:

Ő Felsége a vadászszázad tisztjeivel. (Harmath hadnagy, Kovács, Polgár és Kasalyák zászlósok.)

REZERVÁBAN.

Jól eszik egy kis pihenés a Tüdőtűz börténében

A 65. gyalogezred első századának tisztikara és legénysége.
(X megjéjölt tiszta: Rajnik Miklós t. hadnagy, adparancsnok.)

- Az I. zászlóalj tisztikara: *Batról jobbra.* Dicső zászlós, Eichler szan. zászlós, Lukács szan. zászlós, Dr. Munk főorvos, Lung hadapródjelölt, Vajthó hadnagy, Schweiger hadapródjelölt, *Sztruzovecz őrnagy zászlóaljparancsnok,* Tudja hadnagy, Halik hadnagy Rajtik hadnagy, Labancz hadnagy, Rubinstein hadnagy, Nyiri dr. zászlós, Tavaez hadapródjelölt, Schwartz hadnagy, Maros zászlós.
- A II. zászlóalj tisztikara: *(állnak)* Földes zászlós, Henter hadnagy Makay hadnagy, dr. Drottner hadnagy, Inecz hadnagy, Stein zászlós, Lendvay hadnagy, Klein zászlós, Weisz hadnagy segédtiszt, Ladányi hadnagy, Jarusewsky zászlós, Ruhmann zászlós, Pertzian zászlós, Rosenzweig zászlós, Mihailow zászlós, *(ülnek)* Roóz zászlós, Bendik főhadnagy, Fritsch kapitány jelenleg helyettes zászlóaljparancsnok, Wisinger alezred. zászlóaljparancsnok, Porzsolt főhadnagy, dr. Kerekes hadnagy, Lebovicz zászlós.
- A III. zászlóalj tisztikara: *(állnak)* Keresztessy hadnagy, Balogh hadnagy, Thanhoffer hadnagy, Inecz hadnagy, Rendeinstein hadapródjelölt, Rundensteiner zászlós segédtiszt, Vavrik zászlós, Antropius zászlós, Simo zászlós, Fialkowaky zászlós, *(ülnek)* Panek főhadnagy, Rubinstein hadnagy, Liskó főhadnagy, Fodor főhadnagy, Tichy őrnagy zászlóaljparancsnok, melletei és horkai Barma főhadnagy, Braun főhadnagy, Erabár hadnagy, Halik hadnagy.

vagyok arra, hogy a Ludwig bakák vörös színét feddhetlenül és tisztán továbbra is viselhetem.

Egyszermind kérem a bajtársakat: tartsanak meg továbbra is jó emlékezetükben és igérem, hogy én is mindig örömmel és hálával fogok rájuk gondolni.

Adja az Isten, hogy az ezred az eddig hősiessen szerzett babéraihoz még sok babért fűzhessen és Isten segédelmével a béke örömnapiját mielőbb megérhesse.

Pállardt, őrnagy.

— **Uj rovatunk.** Lapunk jelenlegi számát egy eddig hiányzó rovat szaporítja — a házassági rovat. Nem rajtunk mulott, hogy eddig nélkülözniünk kellett, mert elvégre a szerkesztőség nem hozhatott akkora áldozatot, hogy a rovat és *csakis a rovat kedvéért* — megnősüljön. Reméljük, hogy ezek után el fog oszlanı az a balhiedelem, hogy a Ludwig bakák nősen jönnek a világra s azt is bizton hisszük, hogy ez az annyira tetszetős rovat ezentul mindig helyet fog kapni lapunkban a hatvanötös tiszték jóvoltából, akik bizonyára gondoskodni fognak arról, hogy „kifoghatatlan rovat” maradjon.

— **1103 kitüntetés hat hét alatt.** Ennyi kitüntetést szereztek a Ludwig bakák hat heti Stellungban tartózkodás alatt. Ebből a számból egy arany, 49 nagy ezüst és 106 kis ezüst vitézségi érem, 2 arany érdemkereszt és 1 koronás ezüst érdemkereszt a vitézségi érem szalagján. Ebben a számban még nem foglaltatik a nagyszámu tisztı kitüntetés — amelyek eddig még nem érkeztek be — és azok a kitüntetések amelyek a hosszu kötelességtudás szolgálatért adtak. Ezekkel együtt körülbelül 1200-ra tehető a kitüntetések száma, úgy, hogy naponként átlag 27 kitüntetés jutott a hatvanötösöknek a Stellungban tartózkodás idején. Ez a szám a legnagyobb bizonyítéka a Ludwigbakák vitézségének és legékebb beszéde a hatvanötödik gyalogezred teljesítőképességének.

— **Lelkészes változás.** Hadsegregparancsnokságunk *Fekete* István ref. táborig lelkészt a munkácsi tartalékkórházhoz helyezte át. Helyette a lelkesi szolgálatot *Kovács* Dezső, a munkácsi tartalékkórház eddigi ref. lelkésze fogja végezni. Ezredünk szivesen gondol távozó derék táborig-lelkészére.

— **Munkács város díszfokosa.** (Saját tudósítónktól.) Munkács város küldöttsége a közel-jövőben a város cimerevel ellátott dísz-fokost készül átnyújtani *Möller* alezredesnek, a munkácsi háziezred nagynevü parancsnokának. Ezzel az emléktárggyal akarja Munkács városa háláját leróni *Möller* alezredes iránt, aki a Ludwig-bakákat sikeres és céltudatos vezetéssel nagygyá és népszerűvé tette. A fokos egyuttal a kiváló tollu parancsnoknak is szól, akinek írásai oly feltűnést és köztetszést keltettek a hatvanötösök hozzátartozóinak hazájában.

— **Harcszerü lövészet.** Bakaságunk a rezerva idejében alaposan gyakorolja magát a ponios célzásban és a harcászati lövészetben. A jó bakának nagyon pontosan kell tudni célözonia. És a hatvanötös bakák alaposan ki is tesznek magukért. Már a legöregebb népfölkelő is annyi találatot ér el, hogy azt hinné az ember: standbeli fiatal baka, A front mögött jól berendezett lövöldék állanak a csapatok rendelkezésére. Naponként felváltva vesznek részt a bakák a lövészetgyakorlatokon

— **Tizedik szám.** Táborig ujságunk mostani számával elérte az első jubileumot. Tiz szám egy közönséges sajtótermék életében nem valami nagy dolog. A mi ujságunk életében azonban tiz szám — öt hónapot jelent. Öt hónapi munkát, öt hónapi nehézséget — a fronton. Akik csak parányira ismerősek a sajtó-életében, fogalmat tudnak maguknak alkotni, hogy mit jelent öt hónapi anyagot gyűjteni és feldolgozni ott, ahol az anyag nem terem, hanem teremteni kell. Öt hónapon át úgy szólni és írni a harctér levegőjében elfásult olvasóinkhoz, hogy mindig érdeklődéssel és figyelemmel találkozunk — oly eredmény, amelyre büszkén gondolunk. A mi olva-

sóink legnagyobb része ezalatt az öt hónap alatt nem kényelmes karosszékben, jó étvágygal elfogyasztott ebéd után, kellemesen fűtött szobában olvasgatták írásainkat, hanem a havas és sáros fedezékekben, amikor már kimerülten tértek az árkokba vájt szállásaikba, fárasztó szolgálatuk után. Ilyenkor vették elő a „Ludwig-bakát”, talán még meg sem dörzsölhették alaposan kezüket... talán még sárosak voltak ujjai... amikor írásainkat forgatták. Megállunk egy pillanatra és rá gondolunk erre az elmúlt kemény téli öt hónapra. Jóleső érzet tölti el lelkünket, hogy nem munkálkodtunk hiába és nem távolodtunk el kitűzött kettős célunktól. Öntudatot, emelkedett szellemet fejlesztettünk ezredünk mindenegyese emberében, elviselhetővé igyekeztük tenni a súlyos órákat, szórakoztattunk és derít árasztottunk. Ez a *benső* eredmény. A másik a külső, a látható. Ezredünk özvegy és árva alapjának hatalmas megnövekedése eme öt hónap. Ennek az alapnak érdekében vetettük ugyanis latba minden képességünket. A jóleső tudat és a munkában talált gyönyör fognak remélhetőleg ezután is sikerrel vezetni további utunkon

— **Gazdasági munka a front mögött.** Közvetlenül a front mögött is nagy arányban folynak a mezőgazdasági munkálatok. Minden front mögötti alakulat köteles összes nélkülözhető embereit és lovait a mezőgazdasági munkálatok szolgálatába állítani. Egy talpalatnyi hely sem fog megműveletlenül maradni, hogy ha már ellenségeink valóban kiéhezettéssel akarnának bennünket megadásra kényszeríteni — álljunk a harcot — kenyérral is. Az összes épületek közül konyhakerteket létesítenek katonáink, amelyekbe hűvelyes veteményeket ültetnek. Hatalmas konyhakertészet fejlődött ki a fronton, amelyet hozzáértő emberek alapos szaktudással vezetnek. Ezredünknel is most folynak a konyhakertészetre való berendezkedések.

— **Miskolcz város közéletmezése.** Hogy miért éppen Miskolcz városáról emlékezünk meg ebben a vonatkozásban? Mert

Miskolcz városához még békeidőből kedves emlékek fűzik a hatvanötösöket, akiket Miskolcz városa még ma is gyermekeinek tekint. Igazán örülünk, hogy épen Miskolcz városa az, amely a közéletmezés ügyének mintaszerű intézésével kivált a monarchia összes városai közül és dr. Nagy Ferenc a város kiváló polgármestere által létesített tervszerű és céltudatos intézmények az egész országban általános feltűnést keltettek olyannyira, hogy dr. Nagy Ferencet még a budapestiek is elirigyelték a miskolcziaktól. Talán sehol sem estek át oly könnyen a közéletmezés nehézségein mint Miskolczon, ahol alig érezhető valamiben hiány, mert a város házi gazdálkodása gondoskodik az élelmiszerek előteremtéséről és helyes elosztásáról. Csak nemrég szavazott meg a város pénzügyi bizottsága fél millió koronát közéletmezési célokra. Miskolcz város lakosságának évi élelmiszer beszerzési szükségletére tizenkét millió koronát irányoztak elő. Mi hatvanötösök bizonyos büszkeséggel gondolunk Miskolcz városára és derék polgármesterére.

— **Márciusi vállalkozásunk visszhangja a hazai sajtóban.** A hatvanötödik gyalogezred március tizenötödiki dicső vállalkozásának a hazai sajtóban igen nagy visszhangja támadt. Hadkiegészítő kerületünk ugyszólván összes lapjai örömteljes büszkeséggel vették át Möller alezredeknek eleven leírását és ékes szavu kommentárral kísérték. Valamennyien az elismerés babérját nyújtják a dicső Ludwig-bakáknak, akik a háboru harmadik évében is diadalmasan állják meg helyüket és győzelmet-győzelemre halmoznak.

— **Lovak rezervában.** A harctéri lovak is alaposan megszennvednek — a hazáért. Az ember fogalmat sem tud alkotni arról, hogy mit teljesítenek ezek a szegény állatok. A rezerva ezeknek az agyondolgozott állatoknak is szerez néhány jó napot. Nem kell naponként kiszállítani a menázsit a messzi stellungba, mert a konyhák ott vannak a legénységi szállások közelében. Most csak

a fasszúgért járnak el derék szolgálóink a trénhez. Ez mégsem olyan borzasztó ut. Rezervában rendszerint az ellátásuk is jobb és gazdáiknak több az idejük — a gondozásra és ápolásra, ami bizonyára jól esik nekik is.

— **Markotányos üzletünk.** Ezredünk markotányos üzlete ma is azzal a nagyszerű elevenséggel működik, mint amilyennel megindult. Vevői egyre szélesebb körökből rekrutálódnak, árukészlete pedig egyre nagyobb és változatosabb. Valóságos áldás a markotányos üzlet a bakákra, a hol mindent beszerezhetnek, a mire szükségük van. Már pedig a bakák ritkán vannak oly helyzetben, hogy semmire se lenne szükségük. Ha másra nem — egy kis dohánura, vagy snapszra. Markotányos üzletünk hatalmas forgalmat bonyolít le, mert a ma érkezett árunak holnap már csak hűlt helye van, úgy hogy a bevásárlásoknak állandóan folymatban kell lenniök, hogy az üzemben fennakadás ne álljon be. Az üzlet vezetősége fáradhatatlan odaadással és lelkiismeretes gondossággal igyekszik az üzem zavartalan menetét biztosítani.

Hősök sirja. Hőseink nem mindenütt pihennek szépen gondozott temetőben, ahol nyil egyenes sorokban domborodnak a sirhalmok. Ahol nagy csaták folytak, roppant sok az egyes sírok száma, amelyet eltemet a hó, az olvadás és az eső pedig el-el mos. Mihelyt azonban beköszönt a szép tavasz, csapatink parancsnoksága mindenütt gondoskodik a hősök sirjainak rendbehozataláról. Munkás kezek szépen megépítik a sirhalmot, a leomlott kerítéseket újra felállítják, gyepetglákkal berakják és hőseink kegyelettel feldíszített sirjaira süt le a forró nyári nap.

— **Május elseje a fronton.** Gyönyörű tavaszi nap virradt ránk május elsején. Már kora reggel élénk volt az élet a rezervában levő ezrednél. Ezredzenekarunk bejárta az egész vidéket és hangos muzsikaszóval kívánt vig májust, a barakk-lakóknak. Egészen olyan volt a

hangulat, akárcsak a pesti város-
ligetben — talán még jobb. A május jól kezdődik, csak aztán így is folytatódjék. Mert szó ami szó: mi is szívesebben hallgatjuk a szép cigányzenét, mint azt az unalmas puffogó — ágyu-
koncertet

Ludwig Viktor királyi herceg meggyógyult. Mint lapzártá előtt örömmel értesülünk, Ludwig Viktor királyi herceg, ezredünk tulajdonosa, súlyos betegségéből teljesen felépült. A királyi herceg május 15-én ünnepelte hetvenötödik születésnapját, amely alkalommal ezredparancsnokságunk hódoló táviratban fejezte ki szerencsekívánatait az ezred tisztikara és legénysége nevében.

— **Fényképmellékletünk.** Lapunk mai számához fénykép-műmellékletet csatoltunk, tábori ezredünk zászlóaljának tisztikaráról és a derék Ludwig-bakáról, akik a hároméves háboru fardalmait meghazudtolva, derült arccal állottak a gép elé. Tekintetükben a jövő iránti bizalom ragyog, arcukon a jökevű mosoly, vigasz a hozzátartozóknak, akik azt hiszik, hogy elkénySZeredett buskomorsággal viseljük a harctéri életet.

— **Ruha-fasszung.** Akárminő nagy is posztóban a hiány, bakáinknak még sem lehet panasza a ruhára és egyéb felszerelési tárgyakra, mert nagyon gyakori időközökben érkezik a fasszung. Ugy hogy bakáink ma valóság-gal fővárosi eleganciával öltözködnék. Mindegyiknek van szép tábori zöld ruhája, köpenye, sapkája és gyönyörű sárga bakkancsa. Nem mulik el egyetlen hónap, hogy új ruhák ne érkezzenek. Persze nem jut ilyenkor mindenkinek új mundér, de lassan-lassan mégis felfrissül az egész ezred és ha még hozzá jó rezerva is rendelkezésre áll öröm ránézni megfiatalodott, szépen adjusztált bakáinkra.

„Sulyos harcok.”

A cs. és kir. 65. gy.
e. nyári harcainak tör-
ténete. Ára 40 fillér.

HARCTÉRI FIGURÁK.

— Cikk-sorozat. —

4.

A stratégia orvos.

Az egyetemre járt medikus éve alatt, nem a „Kriegsschule“-ba és bámulatos dolog: többet ért a harcászati tudományokhoz, mint egy vezérkari tiszt.

Örökösen térképeket, speciál-kártyákat bujik, folyton skiccéket rajzol és egy évre előre megjósolja a harctéri eseményeket. Azt is megmondja, hogy melyik ponton kezd tavasszal Hindenburg offenzívát és hogy mi volt a tavalyi offenzívában a hiba. Hogy kellett volna azt az offenzívát csinálni. Ő megmond mindent. Nem azért, mert értene hozzá, hanem mert az ő józan esze azt diktálja. Ha az, amit jósol, nem válik be — a stratégia doktor hallgat, mint dinnye a fűben. Ha pedig beválik a jósolata, rögtön rávágja:

— Ugy-e megmondtam, hogy így lesz! . . .

A kisujjában van az egész hadvezetési tudomány és rá tud mutatni a hadvezetőség hibáira a mobilizációtól kezdve, kronológikus sorrendben, napjainkig.

A kiépitett második, harmadik állásra megmondja nyíltan a kritikáját hol jó, hol rossz az állás, hol nincs kilövés és hol kellett volna építeni a stücpontot.

A dekkung építéshez nagyszerűen ért. Rendszerint jobb fedezéke van, mint a zászlóaljparancsnoknak.

— Ha már eddig megusztam a háborút, akkor már nem akarok cafatokban a levegőbe repülni, — szokta igen okosan mondogatni.

Mondom — a kisujjában van minden katonai tudomány. A rendeleteket jobban tudja fejből, mint a csapattisztek. Elméletben nagyszerűen tud sturmolni és igen nagy hive az állóharcnak.

A rükcugokban igen nagy praktizisa van. Behunyott szemmel tudja a visszavonulás útját, mert hetekig előre tanulmányozta. Visszavonuláskor rendszerint a csapat élére áll. Ő ismeri ki magát a legjobban.

A stratégia orvos mindennel fog-

lalkozik, csak nem a mesterségével. Végeredményben ez meg is bocsájtható neki, amikor viszont akadnak csapattisztek, akik meg tulságosan sokat foglalkoznak az orvosi tudománnyal és a betegségekkel

5.

A beteg ember.

Örökösen a kis kádernél lóg. Folyton tele van panasszal. Beteg. Nagy beteg. A háboru elején két napot töltött a harctéren, azután, mint aki nem bírja a strapát, hazament és azóta otthon — képesi ki a legénységet. Ha ki akarják küldeni a frontra, szomorú arccal mondja:

— Én kimegyek a harctérre, nem bánom, de ugye briom én azt a nagy strapát. Tönkre megyek.

Azt persze nem lehet vele megértetni, hogy ahol milliók mentek tönkre, ott ő érte, a beteg emberért se kár. Legfeljebb megszabadul — a szenvedéseitől.

Időközben — tekintettel nagy, életveszélyes betegségeire, a kádernél — *megnősül*. Elvesz egy viruló hajadont és büszkén hordja a középső ujján a vastag jegygyűt.

Az ilyen embert nehéz a harctérre küldeni, de ha végre is kijön ide, tele van a zsebe orvosi bizonyítvánnyal. Röntgen lelettel és vegyelemzésekkel.

A háboru alatt kioperáltatta már a vakbelét, a máját, a lépét, a mellékveséjét és a mellékagyvelejét az aranyerével, de azért még mindig van hatvan rezerva betegsége. Örökösen a hőmérővel a hóna alatt ül a dekkungban és rögtön lázat jelez, ha meglát egy orvost:

— Doktorkám nézd csak nincs nekem lázam? Borzasztó melegem van

Melege van — de persze inkább az orosz tűzérségtől és a harctértől.

Ha azt kérdezi tőle valaki, hogy miért akar a frontról minden áron kórházba kerülni, azt feleli:

— Én? . . . É é n? Dehogy akarok én kórházba menni. Hiszen ha küldenének se mennék! Pedig nagyon beteg vagyok. Én mondom!

Nem akar egy világért se kórházba menni és egyszerre csak észre se vesszük, máris otthon van egy jó szanatóriumban és előlről kezdi az összes betegségeket, a röntgenezéseket és fürdőzéseket. Előbb Pöstyénbe megy, aztán a Tátrába és utókurára újból — kórházba, szanatóriumba.

Érdekes, hogy ez az ember, *egész bizonyos*, nem hal hősi halált a harctéren. A fronton csak az egészséges emberek pusztulnak el, a „beteg” megmaradnak — a háboru utánra — magnak.

Jótállok, — amennyire jót állhatok hogy a mi beteg emberünk háboru után rögtön egészséges lesz és nem kell neki se Pöstyén, se semmi. Kilencven évig él, háromszor nősül és az örökösök nem tudván kívánni a halálát, kénytelenek lesznek kilencven éves korában — agyonbunkózni.

6.

A síró ember.

Inkább így írnám: a síró emba . . . Folyton sír, panaszkodik, de krodil könnyeit *befelé* sírja mindig. Nincs soha meglegedve a helyzetével. Különleges jó, életbiztosító beosztása van a harctéren, egyik utólagos, megreklamált kintüntetést a másik után kapja, mégse jó neki semmi. A kosztal különösen nincs meglegedve, pedig civilben bizonyára nem evett naponta este is tésztát a sült után és fekete kávé előtt. Ez biztos. (Inkább kávé vacsorázott jó civilkorában, hozzá sültkrumplit vajjal.) Itt a fronton semmi se jó neki és örökösen elszenvedett „sérlemkről” beszél. Olyan mint a képzelt beteg. Akkor is szenved, amikor más ujjongana helyében. Sorra keresi fel tisztársait fedezékükben és sír, nyávog, panaszkodik hangos jajjal a fülükbe. A panaszait rendszerint nem hallgatják meg, avagy néhány szóval letorkolják, elnémítják.

— Veletek nem lehet okosan beszélni! — kiáltja dühösen és elrohan.

Mindenkivel összeveszik, hogy azután újból kibéküljön. Cigaretta sohasem hord magával. Mindig elszívja annak a cigarettaját, akinek éppen kitálalja a panaszait.

Még alig volt a fronton, máris a káderhez kéredzkedik és alig jut a pótzászlóaljhoz — önként jelentkezik harctéti szolgálatra, mert nincs otthon se maradása.

Orvosspecialistánk véleménye szerint a síró ember panaszainak csak egy jó, tartós békekötés vehet véget.

Munk Arthur dr.

Ezredünk özvegy és árva alapja ezidőszerint: **80,235 korona 97 fillért tesz ki.** Öt hónap leforgása alatt alapunk tehát körülbelül 50.000 koronával szaporodott. Közeledünk az első száz ezer koronához. Ez kétségkívül hatalmas összeg, ha meggondoljuk, hogy fillérekből kellett összegyűjteni. De elenyészően kevés, ha a segélyre szoruló nagy számára gondolunk. Ezredünknek — sajnos — nincsenek bőkezű mecénásai, akik egy-egy nagyobb összeggel szaporítanák alapunkat. Minő igazságtalan helyzet állhat majd tehát elő a háboru után, amikor egy lovas özvegye tiszser annyi segélyben részesülhet, mint egy bakáé, azért mert a lovasság jóval kevesebb veszteséget szenvedett a háboruban, de jóval több bőkezű adakozóval dicsekedhetnek. Azért kell nekünk a saját erőnkre támaszkodva mindenütt tevékenységet kifejteni alapunk növelése érdekében. Hiszen a nyolcvanezer korona nagyobb része is a lövészárkokban és a pótzászlóalj-

nál gyűlt össze s csak a kisebbik részét köszönhetjük a mögöttes országrész nemes adakozóinak. Hol maradnak az ezredünk kötelékébe besorozott, de a sors kedvezése folytán harctéri szenvedésektől megkímélt felmentettek és hol maradnak a gazdag vállalatok, a helyek hadkiegészítő kerületünk felmentetteinek munkaerőjét *otthon* veszik igénybe? Ezekről joggal elvárhatjuk, hogy azokra gondoljanak, akik ide-kinn szenvednek, azokra a családokra, amelyek gyámolító, kenyérkereső nélkül maradnak a családfő hősi halála után. Reméljük, hogy a lelkiismeret szava is ösztönözi togja őket arra, hogy alapunk növeléséhez hozzájáruljanak.

Legutóbb a következő adományok folytak be: Werner Manó hadnagy 150 K, Zemplésvármegye alispáni hivatala előfizetés 50 K, Pertzián István zászlós 40 K, Vadászszázad és Rohamiskola-század együttesen 500 K, dr Szántó Emánuel főhadnagy 25 K, Chmely Imre zászlós, Bayer Waldemár hadapródjelölt, Holtenmayer Gusztáv számvevő őrmester 10 10 K, Langermann Vilmos őrvezető 50 K, Feuerstein Sámuel gy. 20 K, Székelyhidny Lajos máv raktárnok Mezőlaborc 10 K, Weiner Adolf kávéháztulajdonos Salgótarján 10 K, miskolci Kovács Gábor dr. Szerecs 20 K, Altman Ilonka Nyiregyháza 10 K, Községi előjáróság Tiszabезд 5 K, dr. Hensch Géza tb. főorvos Jolsva, Mayer Mihály önk. 5. gy. e, Tóth András szkv., Beerman Jenő kápl., Ternyik Imre őrv. Klein Lipót kpl., Berkovits Márkus kpl., Patai Dániel őrv., Cseka Ferenc őrv., Szopkó András, Antalik Bertalan, Bodó János, Finter József, Széles András őrv., Vincler János, Vaszil András, Pajor István, Képi Barna, Petverszki Ferenc, Gombos István, Mincsik József, Zapomel Antal, Krzyskow Stanislaus 10-10 K, Pokoreczky János 10-70 K, Ecsedi István 10-24 K, Nagy Gábor tiszthelyettes 10-20 K. **Ezen gyűjtési kimutatásunk összege 81,417 korona 11 fillér.**

Tábori strófák.

Háboru és béke.

Hát
Ne érzem magam rosszú'
Amikor a háboru oly hosszú'
Egy ember
Ki a jövőbe lát
Mondja,
S nagy a gondja:
„Ez a háboru sokáig tart
S megmozdit minden férfi kart;
De az a fő most már
Ha el is mulik még néhány
Háborus nyár
Ha sokáig tart a gond s boru,
Fontos, hogy *hogymajd a béke*
Tovább tartson, mint a há-
(boru)!“

A hős.

Hős volt ő
És vakmerő
No és amellet
Még nem láttam ilyen
Szépen dekorált mellet
„Öt kitüntetésem van kérem
— Mondja a drága hős,
Aki melleleg fiatal nős —
De hogy szó nélkül ne hagyjam ...
Minek is tagadjam
Minden *szaladásom* után jött
(egy érem“
És végül egy jó mondást
Eresztet:
„Legközelebb kiszaladok ma-
(gamnak —
Egy vaskeresztet“

Furcsa világ.

Ki látott
Még ily furcsa
Világot .
A gondolat is új — nem ódon
Mert uraim, ha ne a csalódom:
A cucilisták akik soha
Nem hagytak senkinek se
Békét,
Most megcsinálják a háboru —
Végét.

— tary —

Hogy készül a tábori ujság?

A nagyközönségnek egészen halvány és helytelen fogalmai vannak a tábori ujság szerkesztésének sajátos menetéről és a kiadóhivatal egészen különleges működéséről Mühlbeck Károly kis illusztrált izelítőjén kívül, ami az új idők hasábjain látott napvilágot — alig tud valamit a harctéri ujság ujszerű adminisztrációjáról.

A „Ludwig baka“ már a má sodik évfolyamban jár és minden szerénytelenség nélkül le merjük szögezni azt a ténnyt, hogy a tábori ujságok között kétségkívül a Ludwig baka a legszelebb körökben ismert és olvasott harctéri orgánium.

És ez az eredmény még nyer jelentőségében, ha meggondoljuk, hogy a három éves hosszantartó háboru leszoktatta közönségünket a háborus írásokról. Azok a kézzel kapott tábori levelek és miegyebek ma már a családi levéltárakban és muzeumokban szunnyadnak. A Ludwig baka mégis az ujdonszerűség erejével és varázsával hat valahányszor megjelenik s ugyszólván elvezeti a front derült és komor hangulatát a közönség szívéhez. A Ludwig baka minden írása egy darab kedélyt, egy adag világnézetet ad olvasóinak, az ittlevők ítéletét az otthoni életről . . . az otthoni viszonyokról s valóságos összekötő kapcsot létesít az egymástól elszakadt két világ között. Talán ebben rejlik sikerünk titka . . . Nem tudhatjuk! Mi örömmel és megelégedéssel látjuk munkánk legszebb és legértékesebb jutalmát — a nagyközönség megelégedésében és szeretetében.

Nem várunk az utókor elfogulatlan történetbuvárára, akinek mindenféle apró nyomok és adatok alapján kellene megírni működésünket a táborban. Ez nagyon nehéz dolog lenne és hiányoznék belőle a legigazibb szín — a front-élet lüktető elevesége.

Megkíméljük őt ettől a munkától, elvégezzük mi magunk helyette és megismertetjük ked-

ves olvasóközönségünkkel a redakció, adminisztráció és expedició egész speciális működését.

Már mindjárt sarokkötéttel . . . pardon sarktéttel kezdhetjük: Más lapok szerkesztői az ujságból élnek — tehát a szerkesztő élete az ujság életétől függ, nálunk addig él az ujság, amíg a szerkesztőt — egy gránát nem expedálja a másvilágra. Minthogy ez az eset napjában többször bekövetkezhetik, amennyiben a szerkesztőség feltűnően belesik az ellenséges tüzérség tüzkörébe magától értetődően — a szerkesztőség zubbonyzsebében mindig megfelelő bucsuztatót hord — a közönséghez . . . Főszerkesztőnk utolsó mondatát, amely természetesen szintén a nagyközönséghez szól a segédszerkesztő már rég megírta, a fényképész lefényképezte és egy lemezgyár — lemezre vette.

A fő- a segédszerkesztőről, a bel- a külmunkatársról már előre elkészítették a leggyönyörűbb — nekrológot . . . Egymásnak felolvasták s a felelős szerkesztő természetesen simításokat végzett rajtuk.

Állardóan készen megírva állnak a mély gyászt jelentő sorok: Például ilyenek egészen blankettaszzerűen

„Felemelt fővel adjuk a nagyközönség tudtára, hogy szeretet

fő- szerkesztőnk
segéd- helyettes-
kül-
bel- munkatársunk
állandó

gránát
srappell

a mai napon kézi golyótól
gépfegy. golyótól
aknától

találva, hősi halált halt . . . stb.“

(A nem kívánt rész törölendő.)

Természetesen nekrológjaink vannak mindenkor készen a tábori ezred összes tisztjeiről. Elvégre mit lehessen tudni — nem zavar-e meg bennünket egy erős pergőtűz a szerkesztés munkájában, — valamelyik tisztünket pe-

dig az élet zavartalan élvezetében

Elvégre mi ellenséggel állunk szemben . . . Előre nem látható események meggátolhatnak bennünket abban, hogy nyugodtan szerkeszthessünk s ilyenkor jó ha raktáron van például egy kis méltatás valamilyen kitüntetéshez, egy vezércikk a közeli béke — lehetőségéről, egy kis visszaemlékezés az ezred hősi multjáról, néhány patogó ütemű csatadal és mi egymás . . .

Szóval nekünk ugy kell dolgozni, ahogyan a világnak egyetlen egy ujságírója sem irogat — előre. Mert a behozatal — lévén veszélyes zóna — nem igen nagy . . . A saját termést jól működő közzelelmezési hivatal módjára be kell osztani, hátha a termelők számában időközi apadás áll be.

De azért mindig tömve vagyunk, már t. i. lapunk és egyetlen egy betűvel sem férne több bele, mint amennyi benne van.

A rossz cikkekkal szemben főszerkesztőnk nem olyan kiméletlen. Nem dobja papirkosárba, nem füt be velük, hanem átutalja a trénhez, amely dachpapir helyett visszafaszolja azt a tulajdonosuknak, (— a viz se mossa le róluk! .)

Legkülső tudósítóink — az ellenség között élnek. — Ezek a kémek. A közelebbiek — horchposzton állnak, vagy megfigyelőkként szerepelnek. Vannak azonkívül repülő tudósítóink — (a szerkesztőségből kirepített tudósítók.)

Riporterünk fürgé és mozgékony. Résztvesz minden ütközetben — ha idejekorán értesítik a készülődő gefechtről. A legnagyobb pergőtűzben is pontosan megszámlálja a lecsapódó lövedékeket, akárcsak futball-meccsken — a gólokat és helyes fogalmat ad az ütközetben résztvevő tömegekről, akárcsak a rendőri sajtóiroda tudósítója — a szocialista népgyűlések közönségéről. — A legnagyobb tumultusban is nyugodtan leül, maga elé helyez egy összerakható táblát:

„A sajtó számára fentartott hely” — és írja friss, eleven riportját.

Külföldi tudósításainkat: 1. *hüvelyes veterének* alakjában kapjuk közvetlenül ellenségeinktől. 2. Foglyul ejtett ellenfeleinktől és 3. a fogságból visszazökött bajtársainktól. Csak ez utóbbiaknak megbízható tudósításait közöljük, mert az elsők rosszak — s gyomorrontást okoznak, az orosz foglyok vallomása pedig legalább is olyan gyenge alapon áll, mint az ujonnan elszerződött cseléd pletykája a régi nagyságról

Expedíciók villámgyors. Az Az első harctéri általános beszerzési azonnal eljuttatja az újságokat a legkülső árkokba, kiadóhivatalunk pedig nappalt éjjé téve igyekszik rengeteg nagy számu előfizetőinknek, a friss példányokat megküldeni. Ha ellenséges tüzéréség igyekszik őket akadályozni munkájukban, rokkantukban folytatják műveleteiket és municióst trágyatirokon legrosszabb esetben pedig — páncélonaton expedíálnak — a legközelebbi tábori postához.

Zavaros viszonyok között — kiadóhivatalunk igazgatóját állandóan posztok őrzik nehogy meglépjen, vagy az oroszok foglyul ejtsék.

Nem lenne teljes az ismertetés, ha tábori újságunk irodáját fel nem sorolnám:

Möller alezredes, a Ludwig-baka patrónusa, állandó vezércikkírója és — hisztorkusa. Ő a lap lelke és mozgatója. Neki köszönheti nagyrészt a Ludwig-baka mai népszerűségét és elterjedtségét, mert ő adta meg hozzá az eszközöket. Minden rajta mulott. A *Möller*-cikkek ma fogalom számba mennek. Katonai toll még nem igen irt ilyen zsánerszerű cikkeket. Külömben nagy-szerű újságírói erényekkel dicsekedhetik — mindig egy félórával előbb küldi be cikkét mint amikor a megigéri.

A lap főszerkesztője és szellemi atyja: *Munk* Arthur dr. főorvos, aki *Kart, ma, tary* szóval minden elképzelhető néven és név nélkül szokott jelentkezni irásaival. (A „Borsszem Jankó”

olvasói jól ismerik.) Ezideig rak-táron levő ötleteiből még, kerek harminc évig szerkeszthetné a Ludwig-bakát.

Lebovics Sándor zászlós, tábori újságunk házi költője. A Ludwig-baka fedezte fel és tette háborus költeményeit közismertté. A versek eredeti hangjukkal és zamatos magyarságukkal. Gyóni Géza legszebb költeményei mellé sorakoznak.

Gyakori látogatóink: *Vajthó* Tivar hadnagy, dr. *Dér* Mihály főorvos és dr. *Bartos* Mihály zászlós.

Van lapunknak egy ügyes rajzolója is — a *Gemes*, akit azonban mindig gőzdaruvall kell kiemelni a sok skicce és egyéb rajzok közül.

Tábori nyomdánk vezetése két ügyes szakember kezében van. *Bíró* őrmester és *Friedler* nyomdászok valóban fáradhatatlan buzgalommal végzik már hónapok óta a lap idegölő technikai munkáit és főleg nekik köszönhetjük, hogy a lap külső köntöse is kiállja mindenkor a legszigorubb szakkritikát is.

Kelet-Galicia, 1917. május hó.

Crünwald Nándor zászlós
a „Ludwig-baka” segédszerkesztője.

Mindenkinek megküldjük a „Ludwig bakát”,

aki ezredünk özvegy- és árva alapja javára kiadóhivatalunk útján bizonyos öszszeget beküld. Tábori újságunkat mindaddig küldjük, amíg a beküldött öszszegeből a lap árának megfelelően telik. — **Cimünk:**

K. u. k. Inf. Reg. No. 65.
Ludwig baka kiadóhivatala
Cs. és kir. tábori posta 618.

§ **Részvét.** Egy főhadnagy me-sélte el nekünk:

Legutóbbi szabadságom alkal-mával künn jártam az agyósom-mal a rákoskereszturi temetőben.

Szép májusi nap ragyogott és boldogan élveztem a szomorú sirok között az életet.

Sorra néztük anyóssommal a sirokat, főképp a hősök sírját, ahol százával álmoldják utolsó álmukat a világháboru elnémitott fiatal hősei. (Lopva persze arra gondoltam, hogy a három éves háboru alatt nem tubott a hatvan-öt éves anyóssom itthon hősi halált halni.)

Anyóssom sorra nézte a hősök sírját. Hangosan olvasta: Élt 20 évét . . . 28 évét . . . 28 évét . . . 28 évét

Sehol semmi megjegyzést se tett, pedig el mentünk vagy ezer fiatal hős sírja mellett.

Egyszer csak megállott szeret-ve tisztelt anyóssom egy özvegy asszon sírja mellett. A kereszt-fáról ezt olvasta le:

Élt 65 évét

Ennél a sírnál megállott drága anyóssom, egy könnyet morzsolt ki szeméből és mély meghatott-sággal szólalt meg:

— Hatvanöt éves volt . . . Szegény asszony még élhe-tett volna

§ **Jótevény ember.** Ezt az adomát egyik szabadságolt tisz-tünk szállította a hinterlandból a frontra.

Éppen ebédelt a hadseregszál-ító új milliomos, villája gyönyörű kertjében, amikor egg nyomorult kéregető-ember valahogy belo-pódzott a kertbe és hogy mutas-sa, hogy milyen éhes, elkezdte a friss füvet rágni

A milliomos észre vette per-sze, hogy a füvet eszi a sze-

gény ember, mialatt ők a dusan megrakott asztal pompás ételeit fogyasztják.

— Ugy látom éhes maga szégyen felebarátom mondta nagy kegyesen a milliomos.

— Bizony uram . . . három napja nem volt a számban egy betevő falat .

— Mindjárt gondoltam . . . mert hogy a füvet eszi

— Hát bizony nagyon éhes vagyok

A hadseregszállító egy pillanatilag gondolkodott, hogy hogyan is segítsen ezen a szegény embe-
ren végre is így szólt:

— Nézze barátom . . . Itt hátul a kertemben sokkal nagyobb a fű mint itt Legalább egy félméter magas Rágya talán inkább aztat

§ **A géppuskások becsülete.** A géppuskás kiképző iskolában sorra ültek a padokban a vén szabolcsi fiúk. A hadnagy ur nagyban magyarázza németül a gépfegyver alkatrészeit.

Egyszer csak belépett egy magasabb rangú tiszt a terembe és ekvaminálni kezdi a fiukat. Fölvesz egy srófot és kérdi, hogy ki tudja mi ennek a német neve.

Bizony nem tudta egyikük se. A hadnagy zavartan izgett mozgott.

— No fiuk hát senkisémet tudja . . . (Kinos csend).

Egyszer csak az utolsó padban feláll egy csupasszájú gyerek

— No infanterist Levendula, hát te mented meg a géppuskások becsületét. Mondd meg szépen hogy hívják németül ezt a srófot.

Levendula Mihály haptákba vágta magát és így szólt:

— Hadnagy urnak jelentem alássan, hogy hogy hívják ezt a srófot németül azt nem tudom, de itt hátul olyan rossz szag van, hogy nem bírom már tovább kintartani.

Szerezzünk örömet hozzátartozóinknak, küldjük el a „Ludwig-baká“-t a hatvanötösök táborig életének hú és szórakoztató krónikáját.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cs. és kir. Tábori posta : 618.

R. N. Szatmár. 1. A Sulyos-harcokat kiadóhivatalunk megküldötte. 2. Azok a géppuskások most messze vannak tőlünk kiképzésen. Nem igen történik nálunk valami említésre méltó.

B. G. Ebémje. Furcsa kérdés! Hol fogják majd háboru után a a gázmaszkákat felhasználni? Alarcos bálokon. — **G. G. Budapest** Adományát köszönettel fogadjuk. Abban az időben még nem élt táborig újságunk, 1916. aug.-ban a hatvanötösök nem harkoltak Delatynnál. Talán Delejo-
wot méltóztatik gondolni? kiadóhivatalunk a „Sulyos-harcok“-at megküldötte. Adományát rendes postautalványon tessék kiadóhivatalunk címére beküldeni.

R. V. Kisvárd. Levelezőlapja talán orosz fogságba került és onnan szökött meg. Febr. 28-óta utazott. Tíz koronaért egész életén át küldjük. Visszamenőleg példányaink nincsenek — **M. A. Kassa.** Kiadóhivatalunk most már új címére fogja küldeni a lapot.

T. Mariska Komárom. Leszögezzük megállapítását: az optimisták azt hangoztatják ütött a megváltó órája, a pesszimista felmentettek pedig: ütött a leváltás órája. Majd elvalik. — **M. A. Szatmár.** Megkímélt bennünket a fáradtságtól. Időközben leutazott. Most már személyesen átadhatja. — **D. R. Nagymihály.** Különösnek találja, hogy az oroszok barátkoznak és mégis lőnek. Hát barátságosan lőnek. **Érdeklődő.** Dr. B. M. könnyebb sérüléssel kórházba került. Természetesen egyelőre elmarad a folytatás. **H. Gy.** A papirosnak csak az egyik oldalára tessék írni. **Sz. M.** Igen agglegény. Hogy mindig az marad-e? Mi feszélyezve érezzük magunkat megkérdezni Forduljon talán hozzá közvetlenül. — **T. Sz.** Eláruljuk

önnek. A rezervában sokkal kevesebbet leveleznek. Hogy miért? Többet imádkoznak, hogy sokáig tartson **Aggódó.** Nem olvastuk még azt a rendeletet s így nem tudjuk. Lehetetlennek tartjuk! A nőknek sem volna szabad új ruhát csináltatniok? . Aligha! — **R. Böske Szatmár.** Többször terjesztették már. Illetékes helyen nem beszélnek róla. Ha mégis bekövetkeznék legfeljebb utánuk mennek. **Meghódítottuk.** Szó sincs róla. Ezt a mondást először Napoleon használta és nem az Underwood írógép. — **K. B. Miskolcz.** Hogy a béke létrejöttét rendkívüli kiadásban fogjuk-e közölni? Még nem gondoltunk rajta. **Hű olvasó.** Az illető harmadik táborig századunknál teljesített szolgálatot, de betegen kórházba került. **S. A. Erzsébetfalva.** Hollétéről eddig még az ezred nem kapott értesítést. Valószínűleg valamelyik táborig kórházban fekszik. **Nagy Károlyné Bűdszentmihály.** Irja meg fia gazdájának nevét.

Hol kapható a Ludwig-baka?

Budapest: Lampel Róbert és fia könyvkereskedés (Andrássy-ut 21 szám.)

Beregszász: Schwartz dohány-
nagytözsde (Piacz-tér).

Besztercebánya: Machold F. könyvnyomda, könyv- és papirkereskedés.

Kalusz: markotányos üzlet (vezetők Iván Kornél és Lax Arthur főhadnagyok).

Miskolcz: Ferenczi B. könyvkereskedés (Széchenyi-utca)

Munkács: Pannonia könyvnyomda és újságkiadóhivatal (város-ház épület).

Nyiregyháza: Ferenczi könyvkereskedés. (Városház-épület).

Sárospatak: Főiskolai könyvkereskedés.

Sátoraljaújhely: Löwy Adolf könyvkereskedés.

Szatmárnémeti: Huszár Aladár könyvkereskedés (Deák-tér).

Sztrj: Pályaudvar könyvosztály.

Katonai

egyenruhák, bundabélésű köpenyek, kabátok, mellények, zubbony, breeches-nadrág, pantalló, sweaterok, téli meleg alsóruhák, meleg harisnyák, hálózsákok, fül-és nyakvédők, sapkák, csákók, nyakraválók, kardok, kardbojtok, kardkötők, keztük, rendjelek, szalagok, bőrneműek, összes ezíjzat és felszerelési cikk, szóval minden, ami a táborban szükséges, jóállás mellett, legjobb minőségben beszerezhető

Tiller Mór és Társa

ca. és k. udv. szállítóknál

BUDAPEST,
IV, Váci-utca 35. szám.

A legegényesebb szabás TILLERNÉL kapható; művészi kiállítású egyenruhák a legtartósabb és legszebb kelmékből csak TILLERNÉL készülnek.

Szabadságolt tisztok első utja
A NEM-ZETI ROYAL ORFEUM-ba
vezet. - NAGY ENDRE konferál.

TÖRLEY PEZSGŐ

EMKE KÁVÉHÁZ

Szabadságolt tisztok találkozó helye!
BUDAPEST, VII. KER. Esténként BRASSÓI KOZÁK
ERZSÉBET-KÖRUT 2. DANI zenekara hangversenyez

Tábori csomag
DIANA
sósorszesz nélkül
el sem képzelhető.

DIANA
Kereskedelmi
Részvénytársaság
BUDAPEST,
Nádor-utca 6. sz.

GAMBRINUS

Kafé - Restaurant. Erzsébet - körut.

A magyar királyi postás zenekar minden délután és este hangversenyez, a karmester személyes vezetése mellett. o o o Különtermek.

Tulajdonos: OLÁH GYÁRFÁS MIHÁLY.

Minden katona tudja már, hogy mi a LYSOFORM